

Бухгалтерський облік, аналіз і аудит

УДК 657.471.12

Мустеца Ірина Василівна

кандидат економічних наук,

старший викладач кафедри обліку і оподаткування

Чернівецький торговельно-економічний інститут, КНТЕУ

Мустеца Ирина Васильевна

кандидат экономических наук,

старший преподаватель кафедры учета и налогообложения

Черновицкий торгово-экономический институт, КНТЭУ

Mustetsa Irina Vasilevna

candidate of economic Sciences,

senior lecturer in accounting and taxation

Chernivtsi trade-economic Institute, KNTEU

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ СУБ'ЄКТІВ

ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ОПЛАТЫ ТРУДА СУБЪЕКТОВ

ГОСУДАРСТВЕННОГО СЕКТОРА

CURRENT ISSUES OF REMUNERATION PUBLIC SECTOR ENTITIES

Анотація. У статті досліджено напрями реформування системи бухгалтерського обліку оплати праці суб'єктів державного сектору в умовах застосування Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку суб'єктів державного сектору та нового Плану рахунків для бюджетних установ з 2017 року. Враховуючи напрацювання провідних українських науковців, визначені основні напрямки їх дослідження у сфері обліку, що дало змогу виявити необхідність глибшого дослідження саме формування облікової політики щодо обліку оплати праці. Визначено основні проблеми з якими стикнулися суб'єкти

державного сектору при обліку оплати праці, а також наведено неузгодженість рівня заробітної плати працівників бюджетних установ вимогам Європейських стандартів. Розглянуто основну нормативно-правову базу, що регулює питання дослідження, а також досліджено основні статистичні показники, які і підтверджують актуальність статті.

Ключові слова: суб'єкти державного сектору, оплата праці, витрати, заробітна плата, бухгалтерський облік, стандарти, мінімальна зарплата.

Аннотація. В статіе исследованы направления реформирования системы бухгалтерского учета оплаты труда субъектов государственного сектора в условиях применения Национальных положений (стандартов) бухгалтерского учета субъектов государственного сектора и нового Плана счетов для бюджетных учреждений с 2017 года. Учитывая наработки ведущих украинских ученых, определены основные направления их исследования в сфере учета, что позволило выявить необходимость более глубокого исследования именно формирования учетной политики по учету оплаты труда. Определены основные проблемы, с которыми столкнулись субъекты государственного сектора при учете оплаты труда, а также приведены несогласованность уровня заработной платы работников бюджетных учреждений требованиям Европейских стандартов. Рассмотрено основную нормативно-правовую базу, регулиующую вопросы исследования, а также исследованы основные статистические показатели, которые и подтверждают актуальность статьи.

Ключевые слова: субъекты государственного сектора, оплата труда, расходы, заработная плата, бухгалтерский учет, стандарты, минимальная зарплата.

Summary. *The article studies directions of reforming of the accounting system of remuneration of public sector entities in the application of National provisions of accounting standards to public sector entities and new chart of accounts for budgetary institutions in 2017. Given the achievements of the leading Ukrainian scientists, the main directions of their research in the field of accounting, which revealed the need for deeper research is the elaboration of accounting policy for accounting of payment. Identified key problems faced by public sector entities in accounting for wage and given the inconsistency of salaries of employees of budgetary institutions to the requirements of European standards. Considered the main regulatory framework governing the research questions and also investigated the main statistical indicators, which confirm the relevance of the article.*

Key words: *public sector, wages, expenses, wage, accounting, standards, the minimum wage.*

Постановка проблеми. Витрати на оплату праці суб'єктів державного сектору є основною захищеною статтею видатків, тому правильність їх обліку суттєво впливає на діяльність установ з метою виконання кошторисних вимог. За останні роки спостерігається тенденція до збільшення кількості досліджень щодо питань реформування бухгалтерського обліку на рівні суб'єктів бюджетної сфери в тому числі і правильність нарахування і виплати заробітної плати працівникам. Це пов'язано із реформою в системі бюджетного обліку, а саме прийняттям Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку суб'єктів державного сектору і введенням в дію нового Плану рахунків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням питань обліку в бюджетних установах займалися такі науковці, як: Дорошенко О., який говорить про необхідність ефективного використання бюджетних коштів [1, с.44]. Так, Марценяк Н. [2, с. 348] досліджує специфіку реформування системи бухгалтерського обліку через призму можливостей

суміщення національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку у державному секторі з міжнародними стандартами та їх гармонізації зі статистикою державних фінансів та системою національних рахунків України. Даний напрямок дослідження реформ бюджетного обліку розглядався Мустецею І.В. на міжнародному рівні [4, с.188]. Однак проблеми пов'язані з обліком оплати праці суб'єктів державного сектору майже не розглядаються, що і визначило напрямок дослідження.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження актуальних питань пов'язаних з обліком оплати праці суб'єктів державного сектору. Основним завданням є виявлення важливих проблем, які виникають на фоні впровадження реформ в системі бюджетного обліку.

Виклад основного матеріалу. Думки науковців підтверджують, що поряд зі стандартизацією національної системи обліку з врахуванням міжнародних стандартів, якісне кадрове забезпечення (особливо головними бухгалтерами та іншими обліковими працівниками) є важливою передумовою ефективного функціонування бухгалтерського обліку в держсекторі.

Діюча облікова система в бюджетній сфері не відповідає сучасним світовим вимогам щодо прозорості інформації, а також в достатній мірі не забезпечує обліково-аналітичною підтримкою процесу прийняття рішень у системі державного управління та місцевого самоврядування.

Також проблемою є те, що вона не дозволяє використовувати облікову інформацію для оцінювання ефективності діяльності суб'єктів бюджетної сфери.

Значну роль у вирішенні цих питань покликана відіграти модернізація бухгалтерського обліку оплати праці бюджетних установ та його гармонізація зі світовими стандартами. Мінімальний розмір оплати праці встановлюється Законом України «Про Державний бюджет України» на 2017 рік [5], а також Законом України «Про оплату праці» [4].

На сьогодні однією із основних проблем організації оплати праці є низький рівень заробітної плати працівника у порівнянні з вимогами Європейського союзу. Не зважаючи на те, що уряд у 2017 році значно збільшив розмір мінімальної заробітної плати у порівнянні з попередніми звітними періодами, спостерігається значний ріст цін на основні групи товарів першої необхідності, а також на електроенергію і газове опалення.

За даними Державного комітету статистики України, найвища оплата праці, за показником середньої заробітної плати за 2015 рік в авіації – 18191 грн., найнижча у працівників пошти. Працівники сфери освіти та охорони здоров'я в середньому отримують відчутно менше – 3038 грн та 2722 грн. відповідно, а залучені до державної служби та оборони мають вищу оплату, ніж середній показник по країні – 4219 грн. [6].

Загалом, розмір мінімальної заробітної плати не можна вважати економічно обґрунтованим, адже її законодавчо визначений рівень є недостатнім для забезпечення розширеного відтворення робочої сили, оскільки вона не враховує сімейної (витрати на утримання й виховання дітей) і податкової складових (податку на доходи фізичних осіб та військовий збір).

Керівникам бюджетних установ надано право встановлювати своїм працівникам виплати стимулюючого характеру в межах затвердженого фонду оплати праці, який є обсягом коштів, отриманих у вигляді фінансування із бюджету, що з кожним роком скорочується у зв'язку з економічною нестабільністю в країні.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Характерними особливостями реформування заробітної плати в умовах ринкової економіки є суттєве змінення відносин між державою та працівником. Зарплата продовжує займати не основне місце в структурі доходів українців, а мінімальний її рівень не дає змоги говорити про те, що вона дає можливість забезпечити навіть мінімальні потреби. Разом з тим, аналіз останніх досліджень свідчить, що наявна

недосконалість механізмів оцінки та стимулювання праці, пов'язаних з відсутністю зв'язку між кваліфікаційним рівнем працівника і його оплатою праці, поширення бідності серед працівників бюджетної сфери, інших негативних наслідків. Визначені проблеми потребують подальших досліджень в напрямку удосконалення обліку оплати праці в бюджеті.

Література:

- 1) Дорошенко О. О. Стратегія модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі України і стан її реалізації на сучасному етапі / О. О. Дорошенко / Вісник ЖДТУ // Серія: Економічні науки. – 2012. – №3(61). – С. 43–46.
- 2) Марценяк Н. О. Реформування бухгалтерського обліку бюджетних установ: проблеми та перспективи / Н. О. Марценяк // Науковий вісник БДФА. – 2014. – №4. – С. 346–351.
- 3) Реформаторські підходи до обліку основних засобів суб'єктів державного сектору./ І. Мустаца // Collection of scientific articles. - Editorial Arane, S.A. de C.V., Mexico City, Mexico, 2017. С.187-190
- 4) Про оплату праці: Закон України: станом від 24 березня 1995 р. №108/95-ВР/ Верховна Рада України.-Офіц.вид.-К.: Парлам.вид-во, 2001.- (Офіційне видавництво Верховної ради України).- [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
- 5) Про державний бюджет України на 2017 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України: Закон України: станом від 28 грудня 2016 р.).- [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
- 6) Про розмір оплати праці. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. – Режим доступу: <http://www.qww.com.ua>.

References:

- 1) Doroshenko O. O. Stratehiiia modernizatsii systemy bukhhalterskoho obliku v derzhavnomu sektori Ukrainy i stan yii realizatsii na suchasnomu etapi / O. O. Doroshenko / Visnyk ZhDTU // Seriiia: Ekonomichni nauky. – 2012. – №3(61). – С. 43–46.
- 2) Martseniak N. O. Reformuvannia bukhhalterskoho obliku biudzhetykh ustanov: problemy ta perspektyvy / N. O. Martseniak // Naukovyi visnyk BDFA. – 2014. – №4. – S. 346–351.
- 3) Mustetsa I.V.Reformatorski pidkhody do obliku osnovnykh zasobiv subiektiv derzhavnoho sektoru./ I. Mustetsa // Collection of scientific articles. - Editorial Arane, S.A. de C.V., Mexico City, Mexico, 2017. S.187-190
- 4) Pro oplatu pratsi: Zakon Ukrainy: stanom vid 24 bereznia 1995 r. №108/95-VR/ Verkhovna Rada Ukrainy.-Ofits.vyd.-K.: Parlam.vyd-vo, 2001.- (Ofitsiine vydavnytstvo Verkhovnoi rady Ukrainy).-[Elektronnyi resurs]: Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua>
- 5) Pro derzhavnyi biudzheth Ukrainy na 2017 rik ta pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy: Zakon Ukrainy: stanom vid 28 hrudnia 2016 r.).- [Elektronnyi resurs]: Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua>
- 6) Pro rozmir oplaty pratsi. Ofitsiinyi sait Derzhavnoho komitetu statystyky Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://www.qww.com.ua/8/ukrstat.gov>.